రైలాగింది

"శ్రుతకీర్తి"

జాముస్‌గాంవ్ స్టేషన్ మాష్టరు హడావిడిపడుతున్నాడు. దిగువనుంచీ వచ్చే ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆలస్యం అయింది. ఎన్నడూ లేనిది ఆ రోజు జనతా రైట్ టైముకి వస్తున్నది. ఎక్స్‌ప్రెస్ బళ్ళ క్రాసింగు వున్నదిఅంటే స్టేషన్‌మాష్టరు మామూలు కంటె హుందాగా అగుపిస్తాడు. పాయింటుకొట్టి టాప్‌లైను మెయిన్‌లైన్‌తో కలిపేశాడు కూలీ. ఆలస్యంగా వచ్చినందుకు శిక్షగా ఎక్స్‌ప్రెస్ టాప్‌లైన్ మీదకు రావడానికి సిగ్నలుపైకి లేచింది. ఆకుపచ్చ జండాచుట్టి ఎడంచేత్తో పట్టుకుని కుడిచేత్తో ఎర్ర జండా విదిలించి పట్టుకుని ప్లాటుఫారం అంచున నిలబడ్డాడు స్టేషన్ మాష్టరు.

కూలీ ఎవర్నో కేకేసి పిలుస్తున్నాడు, 'అరే సజ్జూ...! నీ పంట పండిందిలే యివ్వాళ. ఎక్స్‌ప్రెస్ క్రాసింగుంది...రా...దబ్బున రా...'

స్టేషన్ బయట చెట్టుకింద తువ్వాలుపరుచుకుని పడుకున్న సజ్జూ లేచి తువ్వాలు తలకు చుట్టి పక్కనున్న పెద్దబుట్ట నెత్తుకుని గబగబా అడుగు లేసుకుంటూ ప్లాటుఫారంమీదికి వచ్చాడు. బుట్ట నిండా నేరేడుపళ్ళు నలుపూ నీలం కలబోసిన రంగులో మెరుస్తున్నాయి. అప్పటికే ఒక అరడజనుమంది పిల్లలు నేరేడుపళ్ల తట్టలతో అక్కడకు చేరారు.

జాముస్‌గాంవ్ స్టేషను అంటే ఒక చిన్నగది, రెండు వేపులా వరండా. ప్లాటుఫారంమీద రెండు మూడు చెట్లు, ఒక సిమెంట్‌బల్ల, మెయిన్ లైన్, ఒక టాప్ లైను...అంతే. బుకింగ్ క్లర్కూ, టిక్కెట్టు కలెక్టరు, స్టేషను మాష్టరూ అన్నీ ఒకడే. పాసింజరు బళ్ళు మాత్రమే అక్కడ ఆగుతాయి. రోజుకి మూడు బళ్లటూ, మూడిటూ వెడుతుంటాయి. ఎక్స్‌ప్రెస్ బళ్లు ప్లాటుఫారం మీద స్టేషనుమాష్టరు వూగించే ఆకుపచ్చజండా చూసీ చూడనట్లు తీవిగా సాగిపోతుంటాయి. ఎప్పుడన్నా అరుదుగా క్రాసింగు జరుగుతేనో లేక లైన్ రిపేరులో వుంటేనోతప్ప ఆగే పనిలేదు వాటికి. వేసంగిలో ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆగిందంటే నేరేడు పళ్లమ్మే పిల్లలకు పండగే. ఒక్కొకిటికీ దగ్గరే బుట్టఖాళీ అయిపోతుంది. ఆ బళ్లల్లో పెద్దపెద్ద పట్నాల దొరబాబులుంటారు. వాళ్లకి మసాళామిఠాయించిన నేరేడుపళ్ళరుచిఅన్నా, తిన్న తర్వాత నాలుకజాపి నీలం రంగుచూచి నవ్వుకోవడంఅన్నా చాలా యిష్టంఅని ఆ పిల్లలకు తెలుసు. పావలాకు పదికాయలిచ్చినా తేలిగ్గా కొనేయగలరు. పాసింజరు రైళ్లట్లాకాదు. అందులో వుండేది కొద్దిపాటి దూరాలు పయనించే పల్లెటూరి వాళ్లు. వాళ్లకి నేరేడు పళ్ళుకొని తినాల్సిన అవసరం కలగదు. ఆ రుచి వాళ్ళని ప్రత్యేకంగా ఆకర్షించదు. అథవా ఎవరైనా కొనాలనుకుని పిలిచినా పావలాకు పది అంటే నోరు తెరుస్తారు. కొంతమంది కసురుతారు. మరికొందరు గీసిగీసి బేరమాడతారు. నోట్లో వేసుకుచూసి కొంటామంటారు. అందుకని పాసింజరు బళ్ళంటే అమ్ముకునే పిల్లలకు గిట్టదు. కానీ తప్పదుగదా! అందుకే ఎప్పుడో రాక రాక వచ్చే ఎక్స్‌ప్రెస్‌కోసం ఎదురు చూస్తుంటారు.

బండిమోత దగ్గరవుతున్నది. అప్పటికే కుర్రాళ్ళు ప్లాటుఫారం దిగి టాపులైన్ వైపుకుపోయి చుట్టుపక్కల పోటీ లేకుండా అనువైన చోట్లు చూసుకుంటున్నారు. సజ్జూ ప్లాటుఫారం మధ్య నిలబడ్డాడు. మిగిలిన కుర్రాళ్ళవంకచూచి తన వయస్సు గుర్తుకువచ్చి కొంచెం సిగ్గుపడ్డాడు. వాళ్ళందరూ తన కొడుకు భోలా యీడువాళ్ళు. భోలా అవిటివాడు కాకుండావుంటే తనబదులు బుట్ట తీసుకుని యిక్కడ నిలబడి వుండేవాడు. అవిటి తనమేకాదు...తన ఖర్మ

కాకపోతే...పదేళ్ల భోలాకు పుట్టుకతోనే మూగతనం కూడా ప్రసాదించాలా భగవంతుడు...సజ్జూ మనస్సులో ఒక్కసారి సన్నగా కలుక్కుమన్నది.

ఎక్స్‌ప్రెస్ వస్తున్న చప్పుడు పట్టాలవిూద దణదణలాడుతున్నది. అటుకేసి చూశాడు సజ్జూ. ఇంజను పొగ సరిగా కనిపించడం లేదు. ఈ యింజన్లు పొడుగాను సరిగ్గా కనిపించేటట్లు పొగా వదలవు, పాత యింజన్లలాగా చెవు లదిరిపోయేట్టు కూయనూ కూయవు...ఇక చప్పుడుకూడా లేని యింజన్లు వచ్చాయంటే యింకా యేమన్నా వుందా అనుకున్నాడు సజ్జూ.

బండి స్టేషన్‌లోకి వచ్చింది. మామూలుగా బాణంలా దూసుకుపోయేది అక్కడా యిక్కడాగాక నట్టడివిలో జామున్‌గాంవ్‌స్టేషన్‌లో పట్టుబడి పోయింది. లావాటి దొరచుట్టకాలుస్తూ ఎత్తైన కిటికీలోనించీ ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రైవరు స్టేషన్‌మాష్టర్‌వంక కొంచెం చిరాకుతో చూశాడు. స్టేషనుమాష్టరు చేతులో ఎర్రజండా నెత్తురులా మెరుస్తున్నది. కీచుమని చప్పుడు చేసుకుంటూ బండి ఆగిపోయింది. బండిలో ప్రయాణీకులు తలలు బయటకుపెట్టి యిక్కడ ఆగామేమిటాఅని వింతగా చూస్తున్నారు.

సజ్జూ అటూ యిటూ తచ్చాడుతూ ఒక ఫస్ట్ క్లాస్ డబ్బాదగ్గరకు చేరాడు. కిటికీలోంచి ఒకదొర, దొరసాని నేరేడుపళ్లవంక వింతగా చూడసాగారు. అనుభవంకల సజ్జూ వెంటనే బుట్టదింపి తొందరగా రెండాకుల్లో పళ్లుపెట్టి మసాలాపొడిచల్లి గలపరించి చెరొకటీ అందించాడు. దొరసాని ఒకటి తీసుకుని నోట్లో వేసుకుని చప్పరించి గింజవుముసి దొరతో యేదో నవ్వుతూ అన్నది. దొరకూడా తినడం ప్రారంభించాడు. సజ్జూ అక్కడే నిలబడి చూస్తున్నాడు. ఇద్దరి చేతుల్లో ఆకులు ఖాళీ అయిపోయాయి. మళ్లీ చెరొక పొట్లం అందించాడు సజ్జూ. అవి తీసుకుని అతను పర్సుతీసి రెండురూపాయలకాయితం అందించి చాలా అన్నట్లు చూశాడు. కాని దొరసాని ఏదో గట్టిగా అనడంతో మరొక రూపాయికాయితంకూడా యిచ్చాడు. అవి జేబులో భద్రపరుచుకుని రెండు చేతుల్తో వాళ్లకు దణ్ణంపెట్టి ముందు సాగిపోయాడు మరొక కిటికీ దగ్గరకు సజ్జూ...

కాసేపట్లోనే బుట్ట ఖాళీఅయిపోయింది. సందె వేళ పాసింజరు వచ్చేవేళదాకా తారట్లాడాల్సిన అవసరం తప్పిపోయింది.

జనతా దణదణా దూసుకుపోయింది. నెమ్మదిగా ఎక్స్‌ప్రెస్‌కూడా బయల్దేరింది.

సజ్జూ డబ్బులు తీసుకు లెక్కపెట్టుకున్నాడు. మొత్తం ఆరు రూపాయలపైన చేరింది. మామూలుగా ఆ బుట్టకు రెండు రూపాయలకంటె ఎక్కువ వచ్చేవికావు. అనుకోకుండా ఎక్స్‌ప్రెస్ రైలాగడం, బంగారంలాంటిబేరం తగలడంతో సజ్జూకు బుట్టలో ఖాళీఅయిన బరువుకంటె మనసులో భారం మరింత తేలికయింది. డబ్బు జాగ్రత్తపెట్టుకుని తలవిూది పాగా విదిల్చి బుజానవేసుకుని ఖాళీబుట్టతో యింటి దోవ పట్టాడు సజ్జూ. స్టేషన్‌లో కుర్రాళ్లు సన్నగా సర్దుకుంటున్నారు. ఇంకా పూర్తిగా అమ్ముడు పోని వాళ్లు అటూ యిటూ తారట్లాడు తున్నారు.

స్టేషన్ పక్కనేవున్న వాగువెంబడి మైలు నడిస్తేగానీ వూరు తగలదు. సజ్జూ బుట్ట నెత్తిమీద తగిలించుకుని వాగువెంబడి ఎగుడుదిగుడు రాళ్ల మీదుగా నడక సాగించాడు. కింద కాళ్లు కాలుతున్నాయి. పైన సూర్యుడుకూడా బుట్ట చిల్లుల్లోంచి చురుక్కున పొడుస్తున్నాడు. వాగులో యిసుక మేట వేసుకుపోయింది. సజ్జూకు సన్నగా కడుపులో కాలుతున్నది. పొద్దున్నే రెండు చపాతీలు మిరపకాయ వుప్పుతో నంచుకు తిన్నాడు...అంతే. మామూలుగా అయితే యీవేళప్పుడు స్టేషన్లో ఎవరిదగ్గర్నో బజ్జీలో సాతాళించినసెనగలో కొనుక్కుని తిని యిన్ని మంచినీళ్లుతాగి చెట్టుకింద చేరగిల పడేవాడు. కానీ యీ రోజు అలాకాదు. ఇట్లాంటిరోజు ఎప్పుడోగానీ రాదు. జేబులో డబ్బు గుర్తుకువచ్చి సజ్జూ ఆకలిని గదివాడు. వడగాలి సాగింది. వాగులో యిసుక పొరలు పొరలుగా గాలివాటున సాగిపోతున్నది.

ఊరుదగ్గర పడింది. ఊరిచుట్టూ నేరేడు చెట్లు. అందుకే ఆవూరు జామున్‌గాంవ్ అయింది. చెట్లకింద మంచాలమీదపడి నిద్రపోతున్నారు జనం. ఎత్తైన మట్టి దిబ్బలమీద పెంకులుపరిచిన మిద్దెలు లేకపోతే గోధుమగడ్డితో నేసిన యిళ్లుమాత్రమే ఆ వూళ్లో వున్నాయి. అక్కడ డబ్బున్నవాళ్లెవరూలేరు.

ఉన్న ఒకరో యిద్దరో వందమైళ్లలోవున్న పట్టణానికి తరలిపోయారు. మోతుబరిరైతులు లేకపోవడం వలన ఎవరిపని వాళ్లదే. అదే వాళ్ల కాధారం. నేలంతా ఎగుడు దిగుడుగా వుంటుంది. ఎక్కడచూసినా రాతి తుప్పలే. వాగులోకి నీళ్లమళ్లితేతప్ప సాగుబడికూడా అంతమాత్రమే. వాళ్ల బతుకుల్లో ఎక్కువభాగం ఆ చెట్లకింది మంచాలమీదే గడిచిపోతుంది.

సజ్జూ మంచాలమీద హుక్కాగొట్టం చుట్టూ కూర్చున్న ఒకరిద్దర్ని పలకరించి కొంచెం ముందుకు సాగి తనయింటియందున్న రావిచెట్టుకింది దేవుడికి దణ్ణంపెట్టి వెనక్కి తిరిగాడు.

పదేళ్ల భోలా అంతయెండలో చూరుకింద పాటి మట్టిగోడ నానుకుని చేరగిలిబడ్డాడు. వాడు నడవటానికి ఆసరాగావుండే కర్ర ఒకపక్క, ఎప్పుడూ తోడుగా తిరిగేకుక్క రాణి మరొకపక్క ఏదో సానుభూతి చూపిస్తున్నట్లు పడుకున్నాయి. లోపలనుంచీ పూనమ్ గొంతు కరుకుగా వినిపిస్తున్నది. క్షణంలో పరిస్థితి అర్థంచేసుకున్న సజ్జూ నీరుకారిపోయాడు. ఆ రోజు నాలుగురాళ్లు ఎక్కువ గిట్టిన విషయంగానీ, మధ్యాన్నం తిండికి యింటికి రాగలగడంగానీ అతనికేమీ ఆనందం గొల్పడంలేదు. మనిషి అలికిడివిన్న రాణి లేచినిలబడి సజ్జూని చూసి తోకాడించడం మొదలుపెట్టింది. అలవాటుగా సాయంకాలం కాకుండా పెందరాడే యింటికి వచ్చిన తండ్రిని చూసి భోలా కళ్లు మిలమిలలాడాయి. వాడు మాట్లాడేదీ, చూసేదీకూడా ఆ కళ్లతోనే. సజ్జూకి, రాణికీ ఆ కళ్లంటే మిక్కుటమైన ప్రేమ, ఆప్యాయతాను. కానీ సవతితల్లి పూనమ్‌కి వాడంటే అసహ్యం. వాడంటేనేకాదు, ఆ వూరు, మనుషులు, రాణి, ఆఖరికి సజ్జూఅన్నా కిట్టదంటే అతిశయోక్తికాదు.

లోపల్నించీ దీవనలు యింకా వినిపిస్తూనే వున్నాయి. సజ్జూ భోలాముందు కూర్చుని చేతుల్తో దగ్గరకుతీసుకుని 'అన్నం తిన్నావా'అని అడిగాడు, తల అడ్డంగా తిప్పబోయి మళ్లీ ఔనని తల వూచాడు భోలా. దొంగతనం పసికట్టేసినట్లు రాణి ఒకసారి అరిచింది.

తాను తొందరగా యింటికెందుకు వచ్చానో చెబుతున్నాడు సజ్జూ. ఇంతలో పూనమ్ బయటికి వచ్చింది. చూడటానికి పున్నమివెన్నెలలాగా మనోహరంగానే వుంటుంది. కానీ గొంతుమాత్రం అమావాస్యరాత్రి స్మశానాలలో నక్కలుపెట్టే వూలలాగా వుంటుంది.

'ఏం! యింత పెందరాడే వచ్చిపడ్డావేం! ఈ పూటయినా రెండురాళ్లు పట్టుకొచ్చావాలేదా! ఈ కొంపతో వేగలేక చస్తున్నాను. పైగా యీ అవిటి వెధవొకడు...వాడికొక కుక్క...ఈ చీర చూడు... ఎట్లా వెలిసిపోయిందో! వచ్చేవారం సేఠ్‌జీని చీర తెమ్మన్నాను. మరి డబ్బులెల్లా పట్టుకొస్తావో... అంతా చేతకానితనం.. ఇంతకీ నిన్నని ఏలాభంలే! అంతమంచి వూర్నించితెచ్చి యీ అడివిలో పడేశాడు... మాఅయ్య'అంటూ ఏకబిగిని మాట్లాడేసి లోపలికి తిరిగిపోయింది పూనమ్.

మామూలుగా చీకటిపడ్డాక యింటికివచ్చే సజ్జూకి యీ మాటలువినే అవసరం వుండేదికాదు. సత్తు తపేలాతో నీళ్లు కాచుకుని స్నానంచేసి రెండు రొట్టెలో అన్నమోతిని పడుకుని గుర్రుపెట్టేవాడు. ఏ రాత్రివేళనో బుద్ధిమళ్లితే పూనమ్ నిద్ర లేవగొట్టేది. కానీ పొద్దస్తమానం యింట్లోనే పడుండే భోలా ఆమెవచోవ్యాఘాతాలకు ఎరకాక తప్పదు. అది తెలియకకాదు...తెలిసికూడా తనేమీ చేయలేనందుకు అప్పుడప్పుడు చింతిస్తుండేవాడు సజ్జూ.

నీరసంగా లేచి నిలవబడి కొడుకుకు చేతులందించి తీసుకుని లోపలికివెళ్లాడు. రాణి చేతికర్రను ఒకవేపు కరిచి పట్టుకుని యీడ్చుకుంటూ తీసుకువెళ్లింది.

* * *

ఎండలు ముదిరాయి. వాగుఒడ్డున యిసుక చెలమలలో మంచినీటి వూటలో బిందెను నింపుతున్నాడు సజ్జూ.

ఎవరికోసమూ ఆగాల్సిన పనిలేని ఎక్స్‌ప్రెస్ జామున్‌గాఁవ్ స్టేషనుదాటి దర్జాగా యీల వేసుకుంటూ సాగిపోతున్నది.

బిందె నిండింది. చేత్తో బిందెకంటిన యిసక తుడిచి బుజానపెట్టుకుని వూరివైపు నడక సాగిం

చాడు సజ్జా. ఒక్కసారిగా చల్లగాలి సోకింది. చిరుచెమట పట్టిన వంటికి చల్లగాలి సుఖాన్నిగొలిపింది. తల పైకెత్తి చూశాడు — ఆకాశంలో మెరుపు సజ్జా కళ్ళల్లో తళుక్కుమంది. ఒక్కసారి ఆనందంనిండింది అతని గుండెల్లో. ఈ యేడు కాస్త తొందరగా వాగు నిండితే పొలంపని మొదలెట్టొచ్చు. నాలుగు గింజలు రాలుబడవుతే ఏడాదల్లా కడుపునిండా తినొచ్చు - ప్రతి యేడూ అలా వుండదు. ఒక్కొక్కప్పుడు సాలు సాలంతా అర్ధాకలితో గడపడమే.

మంచినీళ్లకీ సాగుబడికీ ఆ వాగొక్కటే ఆధారం. అందులోనించీ చిన్నచిన్న మళ్లలోకి నీళ్లెక్కించడానికి పడే శ్రమ పడేవాడికే తెలుస్తుంది. వాగు పూర్తిగా నిండితే మళ్లలోకి నీరెక్కుతుంది. ఎగువన కురిసే వర్షాన్నిబట్టి వాగునిండుతూ వుంటుంది.

సన్నగా సాగినగాలి సెలలువేసుకుంటూ సుళ్లు తిరుగుతూ సాగిపోతున్నది. కొండలమీద చక్కగా నిలువుగా పెరిగిన చెట్లన్నీ గాలివాలుకు లయబద్ధంగా తూగుతున్నాయి.

బిందెలో నీరు కొంచెం పారబోసి దుమ్ము పడకుండా తలగుడ్డ వాసెనగట్టి పరుగులాంటి నడక సాగించాడు సజ్జా. ఇంటిదగ్గర బిందె దించేసరికి మళ్లీ కొంచెం చెమట పట్టినట్లనిపించింది.

ఒకసారి బయటకువచ్చి పరజూచాడు. చిన్నపిల్ల చేతకాక ముఖమంతా పులుముకున్న కాటుకలాగా వున్నాయి ఆకాశంమీది మబ్బులు. నాలుగు వేపులా కొండకొమ్ముల మీదనుంచీ కమ్ముకుంటూ వచ్చిన మబ్బులు లోయలోని వూళ్లమీద చిక్కటి నీడలు పరుస్తూ ఎక్కడ ముంచెత్తుదామాఅని తహతహ లాడుతున్నాయి.

చూస్తుండగానే గులకరాళ్లు దిమ్మరించినట్లు చినుకులు పడసాగాయి.

అంతవరకూ పొలం సాగుబడిని, తిండినిగురించి ఆలోచిస్తున్న సజ్జాకి నేరేడుపళ్లు గుర్తుకువచ్చాయి. హఠాత్తుగా అతనికి కలవరం కలిగింది. వెంటనే దొడ్లోకివెళ్లాడు. నేరేడుచెట్లన్నీ విరగ కాచివున్నాయి. ఆకు ఆకుకీ కాయవంతున చెట్లన్నీ పచ్చగా నీలంగా కనబడుతున్నాయి.

చినుకులజోరు హెచ్చింది. దానికితోడు గాలి... కొంచెం సేపటిలో కాయలు దింపకపోతే రాలి చితికి పోతాయి. లేదా పెచ్చూడిపోతుంది. అంతా నేల పాలవుతుంది. వాగు నిండటం దేవుడెరుగు. ముందీ అవాంతరం తప్పించాలి.

పూనమ్‌ని పిలిచాడు. సమాధానంలేదు. లోపలికి వెళ్లిచూశాడు. భోలా వెదురుబద్దల కిటికీలోంచి చేతులు చాచి చూరునీళ్ల తడుపులో ఆనందిస్తున్నాడు. రాణికూడా అటూ యిటూ గంతులేస్తున్నది. పూనమ్ ఎవరింటికో వెళ్లినట్లుంది. వెంటనే ఒకచీర, పొడుగాటివాసం తీసుకుని భోలాని రమ్మనిపిలిచాడు సజ్జా. నేరేడుకాయలు దింపాలంటే, చెట్టుకింద యిద్దరు మనుషులు వెడల్పాటిగుడ్డ రెండువేపులా పట్టుకుంటే పైనించి వాసంతో కాయ రాల్చాలి. అప్పుడే కిందపడి చితకకుండా, మట్టి అంటకుండా కంటికి నదురుగా కాయ బుట్టలో మెరుస్తూ కొనేవాళ్ల కళ్ల నాకర్షిస్తుంది. కాని రెండోపక్క పట్టడానికి పూనమ్ లేదు.సజ్జా చీరను ఒకపక్కవిశాలమైనచెట్టు కాండానికున్న మేకుకు కట్టాడు. రెండవపక్క భోలా చేతికిచ్చాడు. భోలా వూతకర్రను ఒక చంకకింద మోపుకుని రెండుచేతులు బారజాచి చీరను వెడల్పుగా పట్టుకున్నాడు. సజ్జా చెట్టుకొమ్మలగూడు మధ్యకెక్కి కూర్చుని కాయలు విదల్చడం మొదలు పెట్టాడు.

చినుకులు జల్లయి జల్లు కడవపోతగా మారింది. రాణికి వర్షంఅంటే భయం. ఇంటి వాకిట్లోంచి వర్షంవేపు చూసి అరుస్తోంది. వడిగా వీస్తున్నగాలి తాకిడికి భోలాకు కింద పట్టు నిలవడంలేదు. పైనుంచి కాయలు చీరలో పడుతున్నాయి. గాలికి కొన్ని రాలి చీరకు దూరంగా పడిపోతున్నాయి.

చిక్కటివానతెరలు చుట్టుకుని కొండలు తమ నగ్నత్వాన్ని కప్పిపుచ్చుకుంటున్నాయి. భోలా బట్టలు తడిసి వంటి కంటుకుపోయాయి.

సజ్జా చెట్టుదిగాడు—చీరలో కాయలు ఇంట్లో పోశాడు...తర్వాత యింకొక చెట్టు...మరొక చెట్టు... యిలా మొత్తంమీద అన్నిచెట్ల కాయలు చేతనైనంత వరకూ రాల్చాడు. అవన్నీ యింట్లో ఒకమూల పెద్దకుప్పగా పోగుపడ్డాయి.

బట్టపిండుకుని తల తుడుచుకున్నాడు సజ్జా. భోలాకుకూడా తడిబట్టలు విప్పి పొడితుండుగుడ్డ చుట్టబెట్టాడు.

ముసురుకున్న మబ్బులకి తోడు చీకట్లు కమ్ముకువచ్చాయి. దీపం వెలిగిద్దా మనుకున్నాడు సజ్జా. తీరాచూస్తే దీపంబుడ్డిలో కిరసనాయిలు అడుక్కి చేరుకుంటున్నది. గూట్లో అగ్గిపెట్టెకూడా నెమ్మకుని నిప్పు రాజుకోలేదు.

*　　*　　*

వాన నిమ్మదించేసరికి పూనమ్ వచ్చింది. వస్తూనే మరొకవాన వచ్చినట్లయింది.

'ఛీ...ఛీ...పాడుకొంప...పాడువూరు. ఎండలు తగులెట్టుతుంటాయి. వానలు ముంచెత్తుతుంటాయి. ఇక్కడంతా సిరి ఒలికి బోతున్నట్టు ... నూ అయ్య వూరికెల్దాం రమ్మంటే ... ఎక్కడలేని రోషం. ఈ కుంటివాడొక గుదిబండ నా మెడకు. ఎందుకూ పనికి రాడు ... ఇంతకీ నేరేడుపళ్ళు నీళ్లపాలు చేశావా ... ఏదన్నా జాగ్రత్తపడ్డావా' అని అడిగింది—ఒకమూల చింకి చాపమీద భోలాను పడుకోబెట్టి పక్కన కూర్చున్న సజ్జాను. జవాబు చెప్పలేదు సజ్జా.

'ఇంతసేపూ యెక్కడ తగులడ్డావే నువ్వు' లేచి నుంచున్నాడు. మామూలుగా అయితే మాట్లాడే వాడు కాదు. కాని యీ రోజు ఎందుకో అలా లేదు. బతుకంతా తన చేతుల్లోంచి జారిపోయి పగ్గాల్లేని బండిలా పడిపోతున్నట్టున్నది దాని కిష్టంవచ్చి దోవలో. ఏదో రెండురొట్టెలుకాల్చి తన మొహాన పడేస్తుం దన్న వుద్దేశ్యంతో మూడేళ్లక్రితం పూనమ్ని పెళ్లా డాడు. వయస్సులో కొంత తేడావున్నమాట వాస్తవమే కానీ అది అంతబాధాకరమైన విషయంకాదు. ఎటొచ్చీ దానికి మనసులేదు...

సజ్జా ప్రశ్న విని పూనమ్ నిర్ఘాంతపోయింది. ఏదో కొత్తగా అగుపిస్తున్నాడు.

'ఆఁ...ఆఁ...మహారాజులా నిన్ను కూచుండ బెట్టి సేవ చేయడానికేగా నేను...యెక్కడికి వెళ్ల డానికి వీల్లేదాయె.'

మాట పూర్తికాకుండానే చెంప చెళ్లుమన్నది. కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. ఆశ్చర్యంతో, దుఃఖంతో నోట మాట రాలేదు.

'ఛీ...నిన్నుచేసుకున్న పాపం నాది...'అంటూ సజ్జా చూరులో పాతగోతాం దులిపి తలమీద వేసు కుని ఆ వానలో బయటకు వెళ్లిపోయాడు.

'ఇదంతా నీమూలానే ముదరష్టుడా...'

ఎవరిని గురించి అన్నదో భోలాకు తెలుసు. వాడి దురదృష్టం ఏమంటే వాడు వినగలడు. అర్థం చేసుకోగలడు. బాధ పడగలడు. ఆనందించగలడు... అవసరమైతే...;

పడుకున్నవాడు లేచి గుడ్డతో నేరేడుకాయలు తుడువడం మొదలుపెట్టాడు.

రాత్రి ఎప్పుడొచ్చాడో యేమో తెల్లారేసరికి నేరేడుపళ్లు బుట్టలో నింపుకుని స్టేషనుకి ప్రయాణ మవుతున్నాడు సజ్జా. పూనమ్ మాట్లాడలేదు. ఏతెల్లవారుజామునో కునుకుపట్టిన భోలా యింకా లేవలేదు. సజ్జా బయలుదేరాడు. పదడుగులు వెళ్లాక లోపలినుంచీ అరుస్తున్నది పూనమ్.

'అన్నీ అమ్ముకురా.. ...ఇంకా యింటినిండా పడున్నాయి.'

మాట్లాడకుండా నడిచాడు సజ్జా.

వర్షంవల్ల సజ్జా దొడ్లో చెట్టేకాదు. ఊళ్లో వాళ్లందరూ కాయలు రాల్చారు. కొన్ని పండినవి... కొన్ని పచ్చివి...స్టేషనులో ఎక్కడచూసినా నేరేడు కాయలమ్మే పిల్లలే. మధ్యాహ్నమైనా యింకా సూర్యుణ్ణి కట్టిపడేసే వుంచాయి మబ్బులు. సన్నగా తుపర పడుతూనే వున్నది.

రాత్రి నిద్రలేక తిండిలేక తలదిమ్ముగా ఒళ్లంతా నీరసంగావున్నది సజ్జాకి. అట్లాగే సాయం కాలందాకా నిలబడ్డాడు. పాసింజర్లు వచ్చాయి... పోయాయి. బుట్టలో సగంకూడా తరగలేదు. ధర కూడా మామూలుకంటె సగమే కిట్టుబాటయింది.

నీరసంగా కొంపకి చేరాడు. మాట్లాడకుండా

డబ్బులుతీసి పూనమ్ చేతికిచ్చాడు. ఏకళ నుందో పూనవ్‌ు వెంటనే రెండు రొట్టెలు కాల్చియిచ్చింది.

రాత్రి మళ్లా జోరున వాన మొదలయింది. వానలో తడిసిపోతున్న చెట్లఆకులు రొద పెడు తున్నాయి.

భోలా కుక్కని నిమురుతూ ఒకమూల పడు కున్నాడు. కుక్కి మంచంలో నడుం వాలుస్తూ సజ్జా అనుకున్నాడు...'రేపైనా ఒక ఎక్స్‌ప్రెస్‌బండి ఆగితే బాగుణ్ణు'. అనుకోవడంకాదు. పైకే అన్నాడు.

'రేపో ఎల్లుండో యీ కాయ లమ్ముడుకాక పోతే పాడైపోతాయి. ఎలాగోలా ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆగేట్లు చూడకూడదూ'అంది పూనవ్‌.

'అది మన చేతుల్లోవుందా యేమిటి...'

'స్టేషన్‌మాష్టరుబాబుని బతిమాలకూడదూ కొంచెంసేపు ఆపించమని...పెద్దవాడుగదా!...'

ఒక్కక్షణం సజ్జాకి ఆ సలహా నచ్చింది. కాని వెంటనే తెలిసివచ్చింది స్టేషన్‌మాష్టరేమీ చేయలేడని. ఒకసారి ఎక్స్‌ప్రెస్‌బండి గార్డు ఎడాపెడా దబా యిస్తుంటే మాటాడకుండా తల దించుకున్నాడు. ఈ వూళ్లో వున్నవాడేగదా స్టేషన్‌మాష్టరు. ఆయన్ని వూళ్లోవాళ్లు తప్ప బయటివాళ్లెందుకు గౌర విస్తారు...అది జరిగే పనికాదు. ఏదన్నా క్రాసింగు లాంటిది వుంటే తప్ప ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆగదు...'

తన ఆలోచనఅంతా నోటితోకూడా చేశాడు సజ్జా. పూనమ్ యింకేం మాట్లాడలేదు. నెమ్మ దిగా పడుకున్నది.

రాణి నిద్రపోయినా యింకా నిమురుతూనే వున్నాడు భోలా.

మర్నాడు నేరేడుకాయలు గోతంనిండా పోసి మూతిబిగించి తలమీద కెత్తుకుని ఖాళీబుట్ట చేత్తో పట్టుకుని బయలుదేరాడు సజ్జా. ఏదో యింత కడు పులో పడేశాడు. కాస్త సత్తువగానే వున్నది.

బయట యింకా వాన కురుస్తూనే వున్నది. స్టేషనులో ప్రయాణీకు లాట్టేమంది లేరు— ఉన్న నలుగు రయిదుగురూ రేకులకింద కూచున్నారు. సజ్జాకూడా గోతం ఒకమూలపెట్టి బుట్టనిండా పళ్లు తీసుకుని గోతం మళ్లీ కట్టేశాడు. కూలీకి దానిమీద ఒకకన్నేసి వుంచమని చెప్పాడు.

అక్కడక్కడ మబ్బు పలచబడ్డా సూర్యుడు కనిపించడం లేదు. పొద్దున రావాల్సిన పాసింజరు ఆ రోజు నాలుగుగంటలు లేటు. అంటే ఎక్స్‌ప్రెస్ పోయేదాకా రాదు. అటూ యిటూ కొంచెంసేపు తారట్లాడాడు సజ్జా.

ఎక్స్‌ప్రెస్ వచ్చే వేళయింది. సిగ్నలు పైకి లేచింది. స్టేషనుమాష్టరు ఆకుపచ్చజండా పట్టు కుని ప్లాటుఫారంమీదకు వచ్చాడు.

'ఏం...సజ్జా బేరంవున్నట్టు లేదే...'

సజ్జా పైకిచూచాడు 'వాడిదయ...' అన్నట్టు. ఎక్స్‌ప్రెస్ గుండె అదిరేట్టు చప్పుడు చేసుకుంటూ వస్తున్నది. నిర్లిప్తంగా దానివంక చూస్తూ నిల బడ్డాడు సజ్జా. స్టేషనుమాష్టరు ఆకుపచ్చజండా ముందుకు చాచి పట్టుకున్నాడు.

రైలు సిగ్నలుస్తంభందాటింది. ప్లాటు ఫారంమీదకు వచ్చింది. ఇంజను దూకుడికి ప్లాటు ఫారం వణుకుతున్నది. ఇంజన్లో డ్రైవరు తీవిగా స్టేషనుమాష్టరు వంక ఒక చిరునవ్వు విసిరాడు. ఇంజను ప్లాటుఫారం రెండోచివర దాటిపోయింది సిగ్నలు స్తంభం సమీపిస్తున్నది.

సజ్జా దానివంకే కళ్లప్పగించి చూస్తూ నిల బడ్డాడు, తనమీద దాని ఆధిక్యాన్ని మెచ్చుకుంటూ.

అలాగే చూస్తున్న సజ్జా ఒక్కసారి చకితు డైనాడు. కళ్లు నులుముకు చూశాడు ...సందేహం లేదు. ఎక్స్‌ప్రెస్ సిగ్నలు స్తంభందగ్గర ఆగిపోయింది.

సిగ్నలుమాత్రం 'నీయిష్టం నీకు దోవ యిచ్చాను నాదేం తప్పులేదు...' అన్నట్టు పైకిలేచి నిలబడింది.

సజ్జాకి ఎక్కడలేని బలంవచ్చింది. బుట్టలో తరిగిన భాగం నింపుకుని బండివేపు దౌడుతీశాడు. బండి చివరిపెట్టెలో ఎవరో కేకేశారు. అక్కడ దాదాపు సగంబుట్ట అయిపోయింది. ఇంకా ముందుకు పోయాడు. కాయలమ్ముడు పోతున్నాయి. జేబు చిల్లరతో బరు వెక్కుతున్నది. రెండు మూడు నోట్లు కూడా చేరాయి. ఇంజను వెనకాలపెట్టెదాకా వెళ్లేసరికి బుట్టలో కొద్దిగా మిగిలివున్నాయి.

ఇంజనుముందు పెద్దగుంపు పోగయింది. జేబు బరువెక్కిన సంతృప్తితో అదేమిటో చూద్దామని ముందుకు వెళాడు సజ్జా. జనం గుంపుగా వుండటం వలన ఏంజరిగిందోతెలీడంలేదు...ఏమయితేనేం...దేవుడు చల్లగా చూశాడు. లేకపోతే క్రాసింగు లేకుండా ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆగిపోవడమేమిటి...

నెమ్మదిగా అక్కడ తన ముందున్న ఎవరినో అడిగాడు, ఏంజరిగిందని.

'ఎవరో కుంటికుర్రాడు, కుక్క రైలుకింద పడ్డారుట......పాపం' ఆ పైమాట వినిపించలేదు సజ్జాకి.

రైలుపట్టాలమీది నెత్తురు స్టేషనుమాష్టరు చేతుల్లో ఎర్రజండాలాగా మెరిసింది.